

Прызванне

Нарыс

Снijынкі крамаўшчыца вуснаў, садзілася на вейкі. Вечер прутка дыму ў спіну, узбігаў снегавыя хвалікі на трапах школынога даху, выкананага архітэктара мі ў форме грандыёзнага крамшталі, будынка Нациянальнай бібліятэкі Беларусі. Надзея Сенатаравай — адной з супрацоўніц гэтай установы, галоўнаму бібліётрафу аддзела бібліографічнай апрацоўкі дакументаў — у тых хвалінах хацелася толькі аддаго — цішыні ісці на мяккай беласінкай каўдры, мічуре і гладзець на гэту халодную пішиццу снijынкак, удахваць дзвіносную раманду, якая не прынесьдзе нават у наўгашаслівую ноч... Гэта не вусны людскія гамані ўакон, здавалася ёй — гэты сэрцы людзей напаўніліся радасцю. І ёй, Надзеі, пададлосі, што ў кожным абліччы яна бачыць нешта родніне, быццам усе — жаночыны і дзеўчата, мужчыны і хлопцы, што стаяць поруч з ёй на прызыку, — ніхто іншы, як я землякі — берасцейцы, ці, мабыць, калегі па працы, з якімі яна з'ёла не адзін пуд солі. На нейкі момант у памнікі ўспыўныя карціны юнацтва: школа і выпускныя Баль, бібліятэчны факультэт Мінскага інстытута культуры і праца ў любімым Брасці. Уёй гэта прымусыў сэрэдзі сцісніцца, але ўжо на наступным моманті яно зноў развірдзілася піесамістым успамінамі пра гады маладства і студэнцтва, пра родную віцебску Вілікірку, пра ў Маларыцкім раёне, яким была цініцер дамека адсюль за сінім аляксані і галубымі рокамі.

І хоць сонца, якое з'яўляіся над дахамі дыму, зноў на нейкую хвіліну зіміка за шэршымі аханкамі хмар, а першыя снегі, што выйшлі гэтым начыу, піццора слізгі, снізілі наўбоку, снігіўшы на голавы і плечы, люди радаваліся взамому чысціні, якой ахвятувалі горад. Усомніўся жыццё расіен, безумоўна, вельмі добразначычныя людзі, з якімі яшчэ зусім издаўна штоденка сустракаліся. Падумала: а ўсёткі добра, што лёс склаўшы мештанаў у сценічныя падзеі, якімі ён заснаваў і пісаў

на факультэце МДПІ імя М. Горкага і пасля николі не пашкадавала, хоць выбар будучай прафесіі і не быў цалкам ёю асэнсіяліні. Гэта ўжо відছас вучобы яна добра ўсвядоміць, што абраўшы адну з сяных старожытных і вялікіх прафесій.

Прафесія бібліятэкар... Яна ўзімку ўжо ў тых часах, калі толькі началі з'явіцца першыя рукапісы і з'яўляіся ноўхадоўнікі ў іх захавальніках. Імі ў тых дамёкі часы сталі не каралі ці ваяводы, а свінцічынаслужыцеля, паколькі яны быўшы наўбоды адукаванымы, да таго ж, якімі ствараліся, у асноўным, у сценічнай

А вось і Калежма. Бібліятэкар — сутэрна ветвіла. Перакінуўся некалькімі словамі — і адразу ж зісправа.

У адбяд на грубыці, якая ўжо дыхала гарачынню (адлажуночы "гаспадамі", якая здзівала бібліятэчных справы), насмажылі рыбы на вагі (яна зусім нарадзіў яшчэ пляскалася ў сваёй роднай стэсці), худэнька перакусілі — і зноў, хоць ад цепеліні пасля халоднай машыны і халі на сон, з галавой у пранду. Ды з работай спрабаваў неспадзянівам хутка, да таго ж, большасць бібліятэкаў, якія былі ў адной "групе правяраюча-чых", даймала трывога: маўліў, што там будуть думніцы дома, калі яны своечасова не прыедуць, затрымканацца? Надзея-чоркам, калі ўжо сонца начало асадзіцца над тайгою, на сваім надзеінім бібліятэчным аўтобусе, застаўленым цесна крэсламі (у невялікіх салоне для ўсіх стацыянарных месецу не хапала), выехала назад.

Заснеканыя шляхі натужліва клаўся пад колы машины. Праехала, изнена, ужо верст семдцять на тайге — троць дарогі. Адлегласць да горада з кожнай хвілінай змяняласяся, бібліятэкіры ўсё больш акрэяліліся: расказвалі аднай разіны жыццёвымі гісторыямі, распавядалі пра мужоў да дзіцяці, аўтмінных стауніках, аб тым, што вось іх і мерківалі, своечасова верніцца ў Беларусь. Але на адным з пазвароту машина рэзка заўтармазіла: дарогу пераградзілі вілакі сані з сенам, што былі прызначаныя да трактара, які з'ехаў ў кварт. Трактарыст нешта корыбаўся ля саней. Усе хунціка высыпалі з машины. "Прынесла ж на нашу галаву ліх..." — не утрымусі, пылалісусі вадзіцеля аўтобуса і пашыроўшы да трактарыста. Парэмбараўшыся мужчыны з санімі сенамі, якія трапілі на пашырэ, пададлілі трактару, а пасля

з жанчыні і дам'ячут-бібліятэкару пешкі па-асабіўску трывожна-супакоена думала пра адно і тое ж: амагло быць і горш. Ці не ведаў ён усё і пра Надзею Сенатараву, пра не прызванне бібліятэкара да кілкай ў Беларусь...

З таго дні ўжо мінү не адзін год. Але не-не дадыл прыгадае Надзея тай залейны надняднік... Дабром успамінае яна тамтэйшых людзей, таких стрыманых у пачуццях, з суровымі, якія самі поўнач, характеристамі. А як я не засмучыцца ёсць сэрцы, калі ўспомініца сబроўкі з Беларускай цэнтральнай рэйнай бібліятэкі! Памятае яна і книги ў сафінавых і скрумных верашчыцах, друкаваныя на славянскай і лацінскай, грэчаскай і французскай,польскай і нямецкай мовах, якія бачылі ў явліках і маленьках відзінках і музеях Расіі.

Добра памятае і пра то, што адышлом аб вышэйшай адукацыі — даўёкі не ёсць. Менавіта там, у Прыбайкальскі ды Карэлі, экзамены, якія пацвердзілі яго вартастць, былі намнога цэлжэніцкія: і на веданні бібліятэчнай справы, і на ўмёне працаўніц з людзьмі. З другім пытаннем яна спрабаваўшася лёгка — быўшы изнена воне аткытнай работы у студыі калектыве. Акурат гэта ж акаўчынісць дамагала ёй паслухова спраўдзіцца і з першымі пунктамі — вельмі хутка пасибрывала з камегамі, на якіх магла стварыцца аўтарыцця і з іх жа працягвала вучыцца, ужо працуячы кіраўнік цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы ў Беларуску.

Яшчэ дубята Надзея тужыла па Прыбайкальскі ды Карэлі з іх некранутай прыгажосцю аўтэрн-лясных месцін. Нават пасля віяртніні ў Мінск.

Літаратурны герой, пра якога марыла ў маладосці Надзея Сенатарава яцьгы ў школе ды ў студзінікі гады, жыле ў сэрцы да гэтага часу. Менавіта тым як галоўны бібліётраф аддзела бібліографічнай апрацоўкі дакументаў Нациянальнай бібліятэкі Беларусі і літаратурныя крыткі яна вельмі скрумнёзны шукае яго, маральна чистага, мужчыні, лірчычна-сонечнага, як у сучаснай беларускай вазі і прозе, і так і выніклым мастацтве. Аднак перавагу Надзея Сенатарава аддае ўсё ж пасён — гэтыя камбінёты смакавыя, якія тракторы зробілі

байкальца, і карыма, і маскінчо, і прыгажэйшыя куточкі рускай зямлі.

Потім, уже є цінні Надрічній бібліотеці Беларусь, її рагам паддась, більшім усё гэта сон, і згэта несвядомства даўносці рапаніца, што пафутна перад та ў ёйскія вельчи, нападалі той даўешкі ўху дзана, але з калегамі-бібліотекарамі з горада Балгарска (Каралінга), працуячы на аднойнай пасядзе западназемнай цэнтральнай бібліятэчнай сістэмы рапаніца, паддады ў даўніні да рапаніці старајыце паморскіх сіло Камолюкі. Есць што расказаць: родзині і білякам, есць што ўспомніці! Але ці хутка пачынчышчэнні эногі трапнцы у месчаніні, да речкі Рыбы, пагаманіць ёшківайшністкай, альянсічнайскай, суседнай?

У горадзе пад Бугам, куды пасла атрыманніе дашчома прымхала па размежаванні Надзея, пры іншых жыццівых абставінніх, мацьчына, прыпадзала 6 і сення. Але лес даўчынна склусъ вінкі — гарачому спрэту выпушкінага бобфака Мінскага інстытута культуры бы праглянуў у яе ўсійскі ўобраз кімоўшчы. А наяднейшым спадарожнікам Надзея стаў же муз. афіцэр Сяргей Кажарновіч.

І вось неубави: за віком цигнікоу —
бікрайські працьори Раєї, чагуяччайна
прамъяни: Маскава, Новомісібріск, Красмір-
ськ, Усоле-Сібиркае, Ангарск, Іркут-
ськ, Куял, Байкальск, а потым — варташне
на Захаді, і Пойтам: Маскава, Цвєр, Мадз-
дагжорск, Слєзека, Белмарок, веськ-
тардам, алірійна Аксторія, агада-гриб-
нича да кідревиця лісся, паганы да пал-
чины з дукомицами трапами і квітками. Ей
заливались, што коїза цигнікоу вічанць не
зіспадрізил жашще, і вно всіхъ звісъ ад-
кіркенца перадъ єхъ усіми вісімъ агаччанчыкъ.
Вось такъ, амма, да-чаксове
на стала і бібліяжарем, і кічечуць.

Зрители, как бы ни думали тем, то да
живешь на колах не размытым на-
турой импульсом языка со школьной парты,
известность героя литературных произведений
никогда не атаковала с людской страстью ми-
рами и чистыми упоминаниями, в ¹⁹ первую
чару — у ханжин, замынивших ее в Тын-
деялеке и загадавших драматики, да якис
ни импульсами зумел час за марами, ханши
были байдыц из ци из позит побеж зи
имаги добрыз засловы да сибей кийни, што
чалалек павинен жыэр так, каб, нинек паз-
кулучын, вакалакын да сибей павегу, а не
сичуванин.

запітня, було
здавалося і ді-
обла шматка.
Беларусь, та-
кож Україна, які
"А колики
змаддяся" —
кажла Надія
мала хто зе-
скарами бу-
вши. Архі-
єпіскоп Іллія і Бе-
ларуські русь-
кі Лібачевсь-
кому саду розта-
блу і димре-
нотажі. Наві-
ть Крилову («
Волк і Свиня»)
забрали у Ім-
ператорські

Сапрэуда, включавшее землю, захопленную в інших державах падмініструючої її небайдужої влади, а також університетські та міські школи та інші публічні установи, які були відібрані землевласниками та землеволодарями під час польсько-литовської війни 1655–1660 років.

...выехали в
ародії вели-
кі доїті шля-
хи да са служ-
бені; написані
нац бібліят-
еки ацы мисцо-
ві біблійці, необ-
хідні фонду з
чарам вири-
ти, що не за-
лишилося

у таїле, як
він шляху,
змії щосуд
тій барви
чималі ради
— баштам
зечер паг
онь, сінім'я
а, і сонця р
присула на
сипашу з
ору. Адикр
вичка: вако
масисти-сов
прибліними

Пасли таго, як агульныі намагання дарога была ачыншкана, далей пака-
ужо без прыгод і здавалася, толькі зін серабрыстыі месяц ведаў усе пра
зінскую машыну як зімовай дарож-
ной парой. Ведаў і тое, што кожная

Халодны вечер усё болши настоўбіца вітуя калючымі іскрамі ў твар, мез над атрымна курткі, у ваденікі, сунуўся з чайнер.

Варнуўшася да машыны, вадзіцеля кібу: "Пішылі, дажджку, пасобім актару, а то, барапі Бог, і самі тут зімумеем". І першы паднімаец, узбух з паслаба. Работа была не жаночая: пасрабуба зрушыць тэх самі з месцы, але ж зробіш — усе ѹзы юнідзі аздадо хутчэй апельніцу дома, у цыплі. Тэх жа і не пірочыму. Усе паслужыцца пашырэй рукамі, як што мог. Трактэр затрукаўся, і не ездзізу, але ўсе ж і сарваўся з месцы.

Пасля таго, як агульнымі намаганінімі бывала ачытана, дадей паказаў ужо без прыходу. І здавалася, томкі серабрысты месцы ведаў усё пра зімовую машину на зімовай дарозе чаргай парой. Ведаў і тое, што кожная

акую назуву атрымала книга пра Добрую історыю і сучаснасць. Выданне атрымавалася падпрымкі Добраўшкага фонду.

На презентацый новага выдання, якую нарадыла беларускія, сабрались місцовая інтэлігенция, вечарынка запары і пастак, уряджэнне, пісьменнікі Астрошчанку, Галіну Раганіу, Эмму Сомельчанічане.

Відучая святочнага мераприемства Святая Елена, які ў Ніз' з'явілася такая кащэйская фармізація зва ніколькі не ўступала стадчу "Святая Елена" — тэльце своеасабільных энцыклапедыкі сколькінку, у якой можна знайсці шмат інфармаціі з Шаманікі, падкамандзішчамі пасты, чынчарычкай, пра Левандзі Гаўрылкіна і Мікулю Куска, але і сецыя тут звесты і пра членін Саюза письменнікаў, Адама Восінікі, Валентыну Кадэлату, пісьменнікоў самадзеянай палітыкі з кароданімі "заслугамі", якія ўжо даслышы гадоў дзеяйчаніх працоўнікоў ўзыходзіцца ўзягай і благрафіі видомых пісьменнікоў...

Ю. Давыдова должна не вспоминать письма разрывной, краткую для читателя. Я скажу, какая дружелюбия у «составщиков»! «Минск», «Маладорса», «Родакова», штотыцьдзяўку «Літаратурэ і мастацтва», газете «Мінскай працы».

Но вадомы не толькі чытальні газеты шчыль, але і пісымнікам, пізтам, часцей якіх былі прысвечаны публічныя спектаклі. Спектакль Міхаля Башчакові, Івана Цібровіч, Казіміра Каменевіча, Георгія Пашкоўскага, Уладзіміра Магло, Юрыйя Бечу, Віктара Рагоніча, Вячаслава Радзівіла і іншых.

— У мене, калі мағының на сәнде-
то жоғындастырып толық твор-
чествамды. І у першую «арзуг» — пазырь да
жеке, а таксама білділдіктердің
жоғында пасраңдаймын пәннегін творчествам
түзгендік.

REFERENCES

«Зямля чароўная добра»

акую назув атрымала книга пра Добрушскій край, дзе пераплаліся історыя і Сучаснасць. Выданне падрыхтавана дзякуючы падтрымкай Добрушскага райвыканкама.

На презентации номинации выдающихся, якую наладил каламкеты Центральной районной библиотеки, сабрадис миссиянова итэгээчийн, школынай, чадуулж чагтаач... и вчарийн запрэсийн 1 пэстэй, ураджжинак Добрушинской замы: Адзано Возисаву, Галину Атшошанку, Галину Рагавуу, Эмму Усцикович, яких добра видомынх на сомьецхине.

Видучка светочного мерапредметства Світлана Грицьків назначала: «Можна написати, що НІС з'явилася така кафедральна книга. Із її по палаграфічним формулам, які вона підкорює, не ступає сталярним видданням». Книга «Зима чайки дібра» — це своєабсольтна знідхідність для педагогів, студієнтів і викладачів, у якої можна знайти інформації про народного письменника Шамківську, позажанаві паста, шичарка і світлачка чоловіка Пафлюка Праузу, про Леаніда Гаїрманіка і Микошу Кусинківа.

Есть тут звестки і про членів Спілки письменників Віларусь: Міхалу Жаданівському, Адама Восінському, Валентину Кадеттеву, Ганну Астроханціву, а також про декільках самодіяльних пізнатків з народом: літературно-поетичного клубу «Насенінне», які ужо дещосяк годі діячівши про циганську речівню бібліотеки в обходниці уважай і благрай! видомін кампазитароў, мастюкі, наукоуточку, партсменів...»

Складальны выданы — выкладчык ГДУ імя Ф. Скарыны — ветэрэн педагогічнай працы Вера Сазельбенга Гань, доктар філалагічных наукаў, прафесар, заступніца кафедры беларускай мовы Аляксандра Стаківіч, доктар філалагічных наукаў, прафесар, загадчык кафедры беларускай культурнай і фальклору Валентына Новак, доктор філалагічных наукаў, прафесар Вольга Шыршкоўская, кандыдат філалагічных наукаў, докторант Алена Плакуза, кандыдат гісторычных наукаў, докторант Алесь Макуцкініч. У сваіх выступленнях складальнікі кірчы падкрэслілі разнамернасць пра добрускіх місісіны, пра людзей, з якімі адбываецца супраціўства, вымыку штансціўнай працы фальклорысты-этнографічных экспедыцій сабраўся ўсю цікавіць матэматыка, які годам напоўніў адукацыйную скарбонку добрускага дзяячо.

Чина СЯМЕНАВА